

Audito komitetas: bus stiprinama Europos Sąjungos paramos naudojimo parlamentinė priežiūra

2014 m. kovo 13 d. pranešimas VIR

Parlamentas turi per mažai informacijos apie Europos Komisijos taikomų finansinių korekcijų, kurios galiausiai gula ant Lietuvos mokesčių mokėtojų pečių, priežastis ir iš kaltų asmenų susigražinamas lėšas. Šiam klausimui būtina skirti didesnį komitetų dėmesį, siekiant, kad valstybės biudžeto lėšos būtų naudojamos racionaliai. Tokias išvadas padarė Seimo Audito komitetas, išklauses Europos Audito Rūmų ataskaitą.

Seimo Audito komitete viešėjusi Europos Audito Rūmų narė Rasa Budbergytė pristatė metinę 2012 metų ES biudžeto vykdymo ataskaitą ir aptarė pagrindines problemas, sąlygojančias neigiamą auditorių išvadą dėl biudžeto įvykdymo.

Europos Sąjungos auditoriai pažymėjo, kad nors 2012 metų ES finansinės ataskaitos yra teisingos, tačiau mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų. Su lėšų panaudojimo teisėtumu ir tvarkingumu susijęs klaidų lygis yra 4,8 proc. (0,9 proc. punkto daugiau nei 2011 m.), o tai sudaro apie 7 mlrd. eurų. R. Budbergytė pažymėjo, kad beveik kas antrame auditorių patikrintame mokėjime iš ES biudžeto nustatyti teisės aktų pažeidimai.

Šių metų pristatyme daug dėmesio buvo skirta lėšų susigražinimui, kai yra nustatoma, kad jos panaudotos nesilaikant teisės aktų. R. Budbergytė suabejojo, ar nacionaliniai parlamentai visada disponuoja pakankama informacija, kiek finansinių korekcijų pritaiko Europos Komisija ir dėl kokių priežasčių jos yra taikomos. Buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad paprastai tokios korekcijos gula ant visų mokesčių mokėtojų pečių, nes lėšos panaudojamos netinkamai dėl administracinių klaidų. Audito komiteto pirmininkė Jolita Vaickienė sako, kad „finansinių korekcijų taikymas yra nepakankamai Parlamento dėmesio sulaukianti sritis, todėl bus reikalaujama iš atsakingų institucijų pateikti išsamią informaciją apie netinkamai panaudotas lėšas ir finansinių korekcijų priežastis“. Tai bus vienas prioritetinių Audito komiteto parlamentinės kontrolės klausimų Seimo pavasario sesijoje.

Kitas ne mažiau svarbus aspektas – besitęsianti pirminių patikrų nepakankamos kokybės problema – Europos Audito Rūmai nemato pažangos ir, kaip ir praėjusiais metais, teigia, kad daugiau kaip pusė visų klaidų galėjo būti nustatyta ir turėjo būti ištaisyta dar iki deklaracijos pateikimo Europos Komisijai. Kyla vienintelis klausimas – ar toks nacionalinių agentūrų neveiklumas yra sąlygotas kompetencijos stokos, ar kitų priežasčių. Audito komitetas artimiausiu metu svarstys Valstybės kontrolės ataskaitą apie Europos Sąjungos lėšų naudojimą Lietuvoje 2012 metais ir valdymo ir kontrolės sistemos veikimą. Bus aiškinamasi, ar Lietuvoje taip pat yra nepakankama pirminių patikrų kokybė ir kiek klaidų „praslysta“ pro tikrintojų filtrus ir patenka į Lietuvos deklaracijas.

Galiausiai buvo tęsiama dar praėjusiais metais pradėta diskusija dėl Europos Sąjungos investicijų kuriamos pridėtinės vertės. Auditoriai konstatuoja, kad yra didelė rizika, kad valstybės narės toliau orientuosios ne į rezultatus, o į procedūrų laikymąsi ir lėšų įsisavinimą. Atsižvelgdamas į tai, Audito komitetas numato skirti ypatingą dėmesį Lietuvos prioritetų nustatymui ir artimiausiu metu svarstys Lietuvos parengtą Partnerystės sutartį bei veiksmų programas ir sieks, kad investicijos Lietuvoje kurtų pridėtinę vertę.

Europos Sąjunga 2012 metais gavo 139,5 milijardų eurų biudžeto pajamų, išleido 138,6 milijardus eurų. Daugiausia lėšų išleista žemės ūkio ir sanglaudos politikos sritims, atitinkamai 47 % ir 37 %. Lietuva 2012 m. sumokėjo į ES biudžetą 342 milijonus eurų, iš ES biudžeto gavo virš 1,8 milijardo eurų. Didžiausia gautų lėšų dalis skirta sanglaudai – virš milijardo eurų, antroje vietoje, žemės ūkiui ir kaimo plėtrai – virš pusės milijardo eurų.

*Lina Milonaitė
Audito komiteto biuro patarėja (tel. 239 6017)*